

Broj: Revr 200/09-2

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E
P R E S U D A

Vrhovni sud Republike Hrvatske u Zagrebu u vijeću sastavljenom od sudaca Katarine Buljan, predsjednice vijeća, Gordane Matasić-Špoljarić, mr. sc. Lucije Čimić, Viktorije Lovrić i Branka Medančića, članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja D. O. iz K., kojega zastupa punomoćnik M. B., mag. iur., zaposlen u Hrvatskoj udruzi sindikata, protiv tuženika A. Z. d.d. Z., kojega zastupaju punomoćnici, odvjetnici u Odvjetničkom uredu D., T. i B. iz Z., radi utvrđenja nedopuštenosti otkaza, odlučujući o reviziji tužitelja protiv presude Županijskog suda u Karlovcu poslovni broj GŽ-1559/08 od 24. rujna 2008., kojom je potvrđena presuda Općinskog suda u Karlovcu poslovni broj P-1942/07 od 27. svibnja 2008., u sjednici održanoj 31. ožujka 2010.,

p r e s u d i o j e:

Prihvaća se revizija tužitelja te se preinačuje presuda Županijskog suda u Karlovcu poslovni broj GŽ-1559/08 od 24. rujna 2008. i presuda Općinskog suda u Karlovcu poslovni broj P-1942/07 od 27. svibnja 2008. i sudi:

Utvrđuje se da nisu dopuštene a) odluka Uprave tuženika od 22. prosinca 2003. o otkazu ugovora o radu tužitelju i b) odluka Uprave tuženika broj 10/04 od 16. siječnja 2004. kojom je odbijen zahtjev za zaštitu prava tužitelja.

Nalaže se tuženiku vratiti tužitelja na poslove koje je obavljao prije nezakonitog otkazu ugovora o radu, a ako tih poslova nema na druge odgovarajuće poslove u roku od 8 dana.

Obrazloženje

Prvostupanjskom presudom odbijen je tužbeni zahtjev na utvrđenje da nije dopuštena Odluka Uprave tuženika od 22. prosinca 2003. o otkazu ugovora o radu tužitelju i Odluka broj 10/04 od 16. siječnja 2004., Uprave tuženika, kojom je odbijen zahtjev za zaštitu prava tužitelja, te zahtjev da tuženik vrati tužitelja na poslove koje je obavljao prije nezakonitog otkaza ugovora o radu, a ako tih poslova nema na druge odgovarajuće poslove.

Naloženo je tužitelju naknaditi tuženiku trošak postupka u iznosu 8.715,50 kn.

Drugostupanjski sud je potvrdio presudu suda prvog stupnja.

Protiv drugostupanjske presude reviziju je podnio tužitelj zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava. Predlaže da ovaj sud prihvati reviziju te preinači pobijanu presudu.

Tuženik nije odgovorio na reviziju.

Revizija je osnovana.

Primjenom odredbe čl. 392. a. st. 1. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05 i 2/07 - Odluka USRH, 84/08 – dalje: ZPP), a koja se temeljem odredbe čl. 52. st. 4. u svezi odredbe čl. 34. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj 84/08 – dalje: ZID ZPP) primjenjuje na ovaj spor u povodu revizije iz čl. 382. st. 1. ZPP, Vrhovni sud Republike Hrvatske ispitao je pobijanu presudu samo u dijelu u kojem se pobija

revizijom i u granicama razloga određeno navedenih u reviziji.

U nižestupanjskim presuda navedeni su jasni i razumljivi razlozi koji nisu međusobno proturječni, a nisu proturječni niti sadržaju spisa te ne postoji bitna povreda odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. toč. 11. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“, broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08 i 123/08 – dalje: ZPP) na koju ukazuje tužitelj.

Predmet spora je utvrđenje da nije dopušten **otkaz** koji je tuženik dao tužitelju te da radni odnos tužitelja kod tuženika nije prestao. U revizijskoj fazi postupka je sporno je li pobijana odluka nezakonita iz razloga što tuženik donoseći odluku o **otkazu** ugovora o radu tužitelju s **ponudom** za sklapanje ugovora o radu pod izmijenjenim uvjetima, nije postupio po odredbi čl. 126. (119.) i čl. 127. (120.) st. 3. Zakona o radu („Narodne novine“ broj 38/95, 54/95, 65/95, 17/01, 114/03 – dalje: ZR).

Nakon provedenog postupka nižestupanjski sudovi polaze od utvrđenja:

- da je tuženik ... 2003. donio Odluku o **otkazu** ugovora o radu tužitelju s **ponudom** za sklapanje ugovora o radu pod izmijenjenim uvjetima, (poslovi zastupnika u Podružnici K.), koju tužitelj nije prihvatio već je izjavio zahtjev za zaštitu prava koji je Uprava tuženika Odlukom broj 10/04. od 16. svibnja 2004. odbila kao neosnovan,
- da je tuženik provodeći reorganizaciju poslovanja donio odluke o **otkazu** ugovora o radu s **ponudom** izmijenjenog ugovora za 254 radnika koju ponudu nije prihvatilo 10 radnika, dok su svi ostali radnici prihvatili ponudu i sklopili ugovor o radu pod izmijenjenim uvjetima,
- da tuženik nije donio **program** zbrinjavanja viška radnika niti je o tome obavijestio nadležnu službu zapošljavanja.

Nižestupanjski sudovi odbijaju tužbeni zahtjev kao neosnovan smatrajući da nije bilo potrebe za izradu **programa** zbrinjavanja viška radnika niti je tuženik bio dužan o **programu** viška radnika obavijestiti radnike i nadležnu službu, jer tuženik uopće nije imao višak radnika već ih je, obzirom na reorganizaciju, morao rasporediti na odgovarajuća radna mjesta, a što je mogao izvršiti samo **otkazivanjem** ugovora o radu na dotadašnjem radnom mjestu s **ponudom** izmijenjenog ugovora o radu na predviđeno radno mjesto. Zato smatraju da nije odlučna činjenica koliko je tuženik donio odluka o **otkazu** sa **ponudom** izmijenjenog ugovora o radu (254), već je odlučna činjenica koliko je stvarno **otkazano** ugovora o radu (10).

Nižestupanjski sudovi su pogrešno primijenili materijalno pravo kada su odbili tužbeni zahtjev kao neosnovan.

Odredbom čl. 121. (114) st. 1. ZR propisano je da se odredbe Zakona o radu koje se odnose na **otkaz** primjenjuju i na slučaj kada poslodavac otkaže ugovor i istovremeno predloži radniku sklapanje ugovora o radu pod izmijenjenim uvjetima (**otkaz** s **ponudom** izmijenjenog ugovora).

Odredbom čl. 126. (119.) st. 1. ZR propisano je da poslodavac koji u razdoblju od 90 dana namjerava zbog gospodarskih, tehničkih ili organizacijskih razloga **otkazati** najmanje 20 ugovora o radu, dužan je izraditi **program** zbrinjavanja viška radnika.

Odredbom čl. 127. (120.) toč. 3. ZR propisano je da je poslodavac dužan o **programu** zbrinjavanja viška radnika obavijestiti radnike i nadležnu službu zapošljavanja.

Način na koji je tuženik riješio prava radnika provodeći grupiranje poslova i zadataka, suprotno pravnom stajalištu nižestupanjskih sudova, nije u skladu sa odredbama Zakona o radu. Samostalno je pravo poslodavca izvršiti reorganizaciju kojom će poslovanje društva postati učinkovitije no reorganizaciju treba provesti pridržavajući se odredaba Zakona o radu.

Ukoliko poslodavac želi radnika premjestiti na drugo radno mjesto za koje nije sklopljen ugovor o radu može to učiniti sporazumno, jer je ugovor o radu dvostrano obvezni

ugovor koji se može mijenjati voljom stranaka. Međutim, ukoliko sporazuma nema tada poslodavac može radnika premjestiti na novo radno mjesto samo primjenom instituta otkazu ugovora o radu s ponudom izmijenjenog ugovora pri čemu u smislu odredbe čl. 121. (114.) ZR mora imati opravdani razlog za redoviti otkaz (čl. 113. ZR), jer je otkaz ugovora o radu s ponudom izmijenjenog ugovora pravno izjednačen sa otkazom bez ponude izmijenjenog ugovora. U oba slučaja ugovor o radu prestaje otkazom. Razlika je samo u tome što se kod otkaza s ponudom izmijenjenog ugovora radniku daje mogućnost da sklopi s poslodavcem novi ugovor o radu. Kako se na otkaz ugovora o radu propisan čl. 121. ZR primjenjuju i ostale odredbe koje se odnose na otkaz to se na taj oblik prestanka ugovora o radu odnose i odredbe čl. 126. i čl. 127. ZR.

Ukoliko poslodavac namjerava tijekom reorganizacije ukinuti sva postojeća radna mjesta za koja su svi radnici imali sklopljeni ugovor o radu te stvoriti novu strukturu radnih mjesta, kao što je to bilo u ovom konkretnom slučaju tada je dužan, prema odredbi čl. 126. ZR, izraditi Program zbrinjavanja viška radnika.

Odredbom čl. 126. st. 1. ZR propisano je između ostalog da Program zbrinjavanja mora sadržavati mogućnost zapošljavanja radnika na druge poslove, jer se radi o programu zbrinjavanja viška radnika a ne o programu otkazivanja. Bez unaprijed izrađenog Programa koji sadrži i mogućnost zapošljavanja radnika na druge poslove poslodavac bi mogao potpuno proizvoljno otkazivati ugovore o radu nudeći sklapanje izmijenjenog ugovora o radu za na neodgovarajućem radnom mjestu za koji je očito da ga radnik neće prihvatiti. To bi predstavljalo zlouporabu prava koju je zakonodavac spriječio odredbom čl. 121. st. 1. ZR.

Tvrdnja tuženika kako nije imao namjeru otkazivati ugovore o radu nije od značaja za donošenje zakonite odluke u ovom predmetu, jer je provodeći reorganizaciju donio odluku o otkazu 254 ugovora o radu dakle svim svojim radnicima te je slijedom odredbe čl. 126. Zakona o radu prije otkazivanja ugovora o radu morao izraditi Program zbrinjavanja viška radnika i o njemu obavijestiti radnike i nadležnu službu zapošljavanja (čl. 127. st. 3. ZR). Obzirom da to nije učinio njegova odluka kojom je otkazao ugovor o radu tužitelju nije dopuštena. Kako su nižestupanjski sudovi na pravilno utvrđeno činjenično stanje pogrešno primijenili materijalno pravo to je ovaj sud primjenom odredbe čl. 395. st. 2. ZPP preinačio obje nižestupanjske presude i prihvatio tužbeni zahtjev.

Odluka o trošku nije donesena jer tužitelj trošak nije tražio.

U Zagrebu, 31. ožujka 2010.

Predsjednica vijeća:
Katarina Buljan, v.r.